

СТАНОВИЩЕ

върху дисертационен труд за получаване на образователната и научна степен "доктор" по: област на висше образование 3.0 Социални, стопански и правни науки професионално направление 3.8 Икономика, научната специалност Организация и управление

Автор на дисертационния труд: Гъйно Соко Шкрийель, докторант (задочен) към катедра „Икономика“ при Аграрен университет, гр. Пловдив

Тема на дисертационния труд: ФИСКАЛНОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА МИТНИЧЕСКИТЕ ПРОЦЕДУРИ В ТЪРГОВИЯТА С АГРАРНИ ПРОДУКТИ

Рецензент: проф. д-р Софроний Миладиноски, Македонски университет Скопие, Социални, стопански и правни науки определен за член на научното жури със заповед № РД-16-957/24.10.2018год. от Ректора на АУ.

1. Актуалност на проблема.

Митата и митническата политика, като елемент на фискалната политика, са били считани за важен инструмент за защита на местното производство от чуждестранна конкуренция. Прилагането на такава защитна политика обаче прави международната търговия по-малко свободна.

2. Цел, задачи, хипотези и методи на изследване.

Целта и задачите на изследване са ясно дефинирани.

- Основната цел на дисертационния труд е на база проучване на ефектите от митническата фискална политика в търговията с аграрни продукти в Република Косово, Македония и Черна Гора.
- За постигането на целта са поставени следните задачи :
 - Теоретично изясняване на същността и съдържанието на понятието мито и ефектите, които се постигат чрез него.
 - Анализ на митническите процедури с икономически ефект и възможностите им прилагане в търговията с аграрни продукти
 - Изследване на последиците от митата във фискалната политика на страните на база вноса и износа, приходите и разходите, процентното покритие на търговския дефицит на вноса и износа и тяхното въздействие върху брутния вътрешен продукт.

Използвани са подходящ графичен, математически и логически

инструментариум, включващ разнообразни изследователски средства като литературен обзор, таблично и графично представяне на отделни тенденции и произтичащите от тях изводи, систематизиране на набраните емпирични данни. Формулирани са точни изследователски хипотези.

3. Онагледеност и представяне на получените резултати.

Получените резултати са онагледени чрез умело използване на графичния метод и логически инструментариум. Представянето на резултатите е по сполучлив начин и улеснява читателя при възприемане на информацията.

4. Обсъждане на резултатите и използвана литература.

Резултатите от изследването доказват формулираните хипотези. Резултатите са надеждни и са правилно интерпретирани. Използвана е достатъчно по обем литература.

5. Приноси на дисертационния труд.

В дисертацията се откроят следните приноси:

Научни приноси

1. Митническите процедури с икономическо въздействие са необходими за гладкото развитие на икономиката в страните от региона и тяхната конкурентоспособност в световната търговия,
2. На базата на изследваните данни и параметри е отбелаязана необходимостта от увеличаване на регионалното сътрудничество между страните от региона, намаляване на нетарифните мерки и сроковете за преминаване на митническите граници, както и едновременното опростяване на външнотърговските операции на компаниите.
3. Оценено е, че чрез просто намаляване на митническата ставка, се увеличава вносът на стоки в страната, както и дефицитът в международната търговия, расте разликата в платежния баланс и се оказва отрицателно влияние върху вътрешното производство, само при условие, че размерът на митата е понисък от общите производствени разходи за същите стоки на вътрешния пазар, включително транспортните разходи. Ако такъв вид стоки не се произвеждат в страната, няма опасност от отрицателно въздействие, с изключение на платежния баланс и търговията.
4. Доказана е незадължителността на зависимостта на икономическия растеж на страните от региона от увеличаване на фискалните приходи, в частност на митата.

Научно-приложни приноси

1. Обоснована е необходимостта от обединяване и асоциирано поетапно участие на производители от страните в региона при производството на преработени селскостопански продукти, които да бъдат привлекателни за чуждестранните пазари.
2. Аргументирано е схващането, че митническите процедури с икономическо въздействие, особено усъвършенстването, са бъдещето на производителите в страните от региона, като е изведена необходимостта от опростяване на тяхното прилагане в практическата работа в съчетание с подходящи мерки за противодействие на измамите.

6. Критични бележки и въпроси.

Развитието на докторската дисертация е постигнало очакваните цели, но остава фактът, че следва да се коригира следното:

1. Някои технически слабости, които възникват около изработването на труда, и в тази посока се създава специална трудност за превод, който не е напълно ортогонален, което в някои изречения може да загуби правилния смисъл на показване.
2. Интересно е да се види как митниците по време на безмитното отглеждане ще засегнат търговията със селскостопански продукти, ако се знае, че тогава има силна конкуренция на европейския пазар.
3. В инструментите на митническата политика съм пропуснал най-новите възгледи на развитите страни, които държат предимството в провеждането на търговски войни и бариери, които днес в много случаи са възникнали.

7. Публикувани статии и цитирания.

По темата на дисертацията са публикувани пет статии в рецензиирани списания.

Представеният автореферат отразява обективно структурата и съдържанието на дисертационния труд.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въз основа на научените и приложените, от докторанта, различни методи на изследване, правилно изведените експерименти, направените обобщения и изводи считам, че представеният дисертационен труд отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника на Аграрния университет за неговото приложение, което ми дава основание да го оценя **ПОЛОЖИТЕЛНО**.

Позволявам си да предложа на почитаемото Научно жури също да гласува положителн о и да присъди на **ГЬИНО СОКО ШКРИЙЕЛЬ** образователната и научна степен **“доктор”** по научната специалност
Организация и управление

Дата: 15. 07. 2019 god

ИЗГОТВИЛ

проф. д-р Софронија Миладиноски

